

SAMOEVALVACIJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. SPLOŠNI PODATKI

a) Ime študijskega programa: Pravo

b) Stopnja študijskega programa: 1. stopnja

c) Vrsta študijskega programa: Univerzitetni

d) Ime članice/članic, ki sodelujejo pri izvedbi študijskega programa: Pravna fakulteta

e) Podatki o skrbniku študijskega programa (ime, priimek in habilitacijski naziv): prof. dr. Saša Zagorc

f) Študijsko leto: 2022/2023

2. Vnesite opredeljene temeljne cilje študijskega programa in pričakovane kompetence diplomantov v obliki, kot so akreditirani.

Cilji programa:

Temeljni cilj univerzitetnega študijskega programa Pravo prve stopnje je izoblikovati profil pravne strokovnjakinje in pravnega strokovnjaka, ki bo sposoben za samostojno delo v vseh pravniških poklicih, ki ne zahtevajo opravljanja pravniškega državnega izpita, študentkam in študentom s ciljem, opraviti pravniški državni izpit, pa kakovostno podlago za nadaljevanje študija po učnem načrtu študijskega programa druge stopnje, za katerega je značilno povezovanje posameznih pravnih področij, ki so vključena v prvostopenjski študij. Tipični poklici za profil diplomanta univerzitetnega prvostopenjskega programa Pravo so predvsem v gospodarstvu, upravi z možnostjo vodenja upravnih postopkov in kot podporni poklici v pravosodju.

Splošne kompetence diplomanta:

Upošteva temeljne cilje programa so splošne kompetence naslednje:

- široko splošno znanje, ki zajema tudi druga področja družboslovja, in ki zagotavlja splošno razgledanost, ki je temeljni pogoj kakovostnega pravnega odločanja;
- specifično znanje na vseh temeljnih t. i. pozitivno pravnih področjih javnega in zasebnega prava, ki tvorijo jedro pravniškega državnega izpita;
- usposobljenost za prenos teoretičnega znanja v prakso z zmožnostjo reševanja primerov in priprave pravnih aktov, vendar pa obsežnost področja in posebnosti podpodročij nikoli ne omogočajo povsem zadostnega praktičnega usposabljanja že na fakulteti, kar pa je splošno sprejeto dejstvo, zaradi česar obstaja tudi sistem pripravništva za posamezne pravniške (pravosodne) poklice;
- sposobnost uporabe različnih interpretativnih metod razlage pravnih besedil;
- uporaba pravniškega silogizma in argumentacije;
- zmožnost učinkovitega ustnega in pisnega izražanja ter komuniciranja o pravnih vsebinah;
- zmožnost temeljnega znanstveno raziskovalnega dela in iskanja ter uporabe pravnih virov;
- spodbujanje družbeno odgovornega mišljenja in kritičnega odnosa do družbenih dogajanj;
- spodbujanje najvišjih standardov etike pravniškega poklica;

3.a. Ocenite ustreznost vsebine študijskega programa in njegovih učnih enot glede na najaktualnejše raziskave, oz. umetniške izsledke s področja programa in glede na možnosti za zaposlitev.

Diplomantka oziroma diplomant t. i. 1. stopnje pridobi kompetence, določene v programu tega študijskega programa. Tako je usposobljen za opravljanje pravniških poklicev, za katere zadošča opravljen študij 1. stopnje, prav tako pa pridobi ustrezno podlago za nadaljevanje študija na 2. stopnji. Vendar pa je vse od uvedbe dvostopenjskega študija očitno, da delodajalci tudi na delovna mesta, za katera zakonodaja ne zahteva zaključene 2. stopnje in opravljenega pravniškega državnega izpita, raje zaposlijo diplomanta 2. stopnje, predvsem pa diplomanta 2. stopnje z že opravljenim pravniškim državnim izpitom. Tega ni mogoče potrditi s statističnimi podatki, ker od leta 2013 (ko je na trg dela vstopila prva generacija diplomantov programa 1. stopnje) Zavod za zaposlovanje Republike Slovenije ne razpolaga več s podatki o razpisanih delovnih mestih. Naše ugotovitve izhajajo iz stikov z deležniki, ki od pravnika tudi pri opravljanju manj zahtevnih pravniških del pričakujejo široko razgledanost na vseh pravnih področjih, kar v polni meri omogoči šele zaključen program 2. stopnje. Tudi študenti Pravne fakultete UL (v nadaljevanju: PFUL) praviloma razumejo dvostopenjski študij prava kot celoto. Podatki namreč kažejo, da diplomanti 1. stopnje praviloma ne vstopajo na trg dela, temveč nadaljujejo študij na 2. stopnji, kar izhaja iz Tabele 1. Zaradi varovanja osebnih podatkov ne razpolagamo z natančnimi podatki, ali redki diplomanti 1. stopnje, ki ne nadaljujejo študija na 2. stopnji, iščejo zaposlitev ali nadaljujejo študij na katerem od drugih visokošolskih zavodov oziroma na drugih področjih. Informacije, s katerimi razpolagamo, kažejo, da ti praviloma nadaljujejo s študijem prava v tujini (t. i. LL.M programi, predvsem na mednarodno najbolj uveljavljenih univerzah v Evropi in v ZDA). Slabih deset let po pripravi prve različice enovitega magistrskega študijskega programa Pravo (EMŠ) v letu 2014 in po ugodilni odločbi NAKVIS leta 2021, je PFUL v študijskem letu 2023/24 dejansko **pričela izvajati EMŠ**. Že več let namreč ocenjujemo, da je (bila) delitev študijskega programa Pravo na prvo in drugo stopnjo neprimerna, tudi zato, ker je za opravljanje tipičnih pravniških poklicev zahtevano opravljanje Pravniškega državnega izpita, h kateremu je moč pristopiti le z zaključenim magistrskim študijskim programom. V praksi je, kot omenjeno, večina študentk in študentov pred vstopom na trg dela zaključila tako prvo kot tudi drugo stopnjo študija, tudi v primerih, kadar se niso zaposlili na delovnih mestih, za katere je pogoj opravljen Pravniški državni izpit.

Tabela 1: Diplomanti na študijskem programu 1. stopnje, vpis na program 2. stopnje

Leto	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število diplomantov programa 1. stopnje	225	233	185	150	175	126	141	110	145
Število vpisanih v program 2. stopnje	219	229	179	164	174	138	140	114	137

3.b. Na kratko povzemite ključne prednosti in pomanjkljivosti, ki izhajajo iz rezultatov študentskih anket¹.

¹ Pri 1. in 2. stopnji študija: anketiranje o predmetih, splošnih vidikih študijskega procesa, o obvezni študijski praksi. Pri 3. stopnji študija: anketa po prvem in drugem letniku študija.

Študentska anketa za študijsko leto 2022/23 kaže podobne rezultate kot v letih poprej (glej pretekla poročila). Krovni kriterij **zadovoljstva s študijem** je zadovoljiv, in znaša 4.1 (točk od 5). Razen možnosti opravljanja obveznih predmetov v tujini (3.9) in (ne)primernosti priznavanja v tujini opravljenih obveznosti (3.8), so visoko (4.1 ali več) ocenjeni vidiki mednarodne mobilnosti. Prostori in oprema PF so ocenjeni nadpovprečno, z izjemno (ne)primernostjo prostora za individualno delo (3.9) in npr. brezžičnim omrežjem, ki se je leta 2023 pričelo posodabljati in je danes že posodobljeno, medtem ko študenti tradicionalno izpostavljajo nezadovoljstvo z urnikom oziroma razporedom ur za predavanja in vaje (3.4). Svetovalna pomoč je deloma ocenjena dobro, npr. v razmerju do sistema tutorstva, medtem ko je delo referata ocenjeno kot povprečno (3.9). Nižje je ocenjena določitev uradnih ur, enako pa velja za slabo ocenjeno (3.2) karierno svetovanje, zaradi česar bo PF krepila aktivnosti kariernega centra in s kariernim razvojem povezanih dogodkov. Odlično ali nadpovprečno so ocenjeni vsi vidiki delovanja knjižnice, kot običajno negativno pa delovanje Študentskega sveta in izbor (športnih) obštudijskih dejavnosti ter, glede na število pravnih klinik, možnosti strokovnih ekskurzij in siceršnjega aktivnega sodelovanja s prakso izrazito presenetljivo, a vendar običajno nizko ocenjene možnosti spoznavanja zunanjih institucij. Izrazito nizko je ocenjena tudi zunanja izbirnost (3.0), čeprav so z njo vsi študenti formalno seznanjeni.

Povprečje izvajalcev (dodiplomski študij) je visoko. Večina izvajalcev je ocenjena s povprečno oceno 4.5 ali več, medtem ko so izvajalci s povprečno oceno 4.4, ki je še vedno visoka, in nižjo, v izraziti manjšini. Pri tem se zavedamo, da je individualna povprečna ocena lahko zavajajoča, saj je odvisna od števila izvajalčevih predmetov, deleža, s katerim pri posameznem predmetu sodeluje, števila vpisanih študentov, letnika, v katerem se predmet izvaja, njegove zahtevnosti in (ne)obveznosti oziroma izbirnosti. Tudi zato je PF leta 2023 pričela pripravljati spremenjene kriterije za nagrajevanje najboljših pedagogov, ki so doslej temeljili izključno na študentskih anketah. **Povprečje PF** sicer znaša 4.5, pri čemer so najvišje ocenjeni kriteriji korektnosti (4.7), pripravljenosti (4.6) in kakovosti (4.5), nižje, a ustrezno (4.4 in 4.3) sta ocenjena kriterija razumljivosti in zanimivosti. Nižje, a zadovoljivo je povprečje študijskih programov, ki znaša 4.3, brez pomembnih negativnih odstopov in z visoko ocenjenim kriterijem obveščenosti (4.5). Kot v letih poprej je pri **povprečju predmetov**, ki prav tako znaša 4.3, najnižje ocenjen (3.0) kriterij ustreznosti kreditnih točk, zanimivo pa je, da so z visoko oceno 4.4 ocenjene vsebine, medtem ko so kompetence ocenjene nižje, a s še zmeraj ustrezno oceno 4.1. Zanimivo, praviloma vse rubrike, tj. povprečne izvajalcev, povprečje študijskih programov in povprečje predmetov na podiplomskem študiju naraste za eno do dve točko (4.6, 4.6., 4.8), še nekoliko pa se zniža kriterij ustreznosti kreditnih točk, ki znaša vsega 2.9. V okviru doktorskega študija, so skoraj vsi splošni kriteriji prvega letnika ocenjeni nizko, z odstopajočimi vrednostmi okoli 3.0 in največ 3.8 ali 3.9 z nekaterimi izjemami, medtem ko se v višjih, sploh pa v zadnjem letniku študija izrazito dvignejo in približujejo celo 5.0. Kot že omenjeno, je prilagoditev doktorskega študija leta 2023 po vzorčni evalvaciji NAKVIS določena med nalogami Komisije za doktorski študij. Doktorski študijski program Varstvo okolja je predmet samoevalvacije Fakultete za gradbeništvo in geodezijo UL.

Ključne prednosti, ki izhajajo iz ankete *Splošni vidiki študijskega procesa*, so predvsem: profesionalen odnos osebja knjižnice, ki je že nekaj let ocenjen z najvišjo oceno, in sicer s 4,9, kar je še za 0,1 točke višje kot lani. Prav tako je Ocena *Ustreznosti prostorov in opreme* višja kot lani, in sicer znaša 4,6, enako visoka pa je ocena kriterija *Obveščanje*, 4,1. Prav tako je ostala Ocena za *Informacije o mednarodni izmenjavi* na isti ravni, 4,3. **Najslabše** pa so študentke in študenti ponovno ocenili *Izbiro predmetov drugje na UL*, ki je letos ocenjena z 3,0 (lani 3,1) in *Izbiro športnih aktivnosti*, čeprav z nekoliko višjo oceno od lanske, ko je bila ta ocenjena s 2,7, letos pa znaša 2,8. Ocena *Zadovoljstva z delom Študentskega sveta* letos znaša 3,6 in je za 0,2 točke višja kakor lani.

3.c. Ocenite, kako aktivnosti učinkujejo na uspešnost in učinkovitost študija

- i. Spremljanje populacije študentov na ravni študijskega programa (*razpis, vpis, prehodnost, povprečno število opravljanj izpitov po predmetih in po opravljenih drugih učnih enotah, opravljen obseg raziskovalnega dela po letnikih, zaključek študija*). Podatki so na voljo na Portalu UL in v študijskih informatikah članic.

Razpis in vpis

Iz podatkov v Tabeli 2, ki kažejo gibanje števila razpisanih vpisnih mest za redni in izredni študij od uvedbe t. i. bolonjskih študijskih programov, lahko jasno razberemo zavezanost PFUL k cilju zmanjševanja števila študentk in študentov do vključno letošnjega leta. V skladu s preusmeritvijo na tem področju, pojasnjeno na uvodnih straneh, v prihodnjih letih pri vpisu pričakujemo rahel porast, pri čemer izhajamo iz spremenjenih (glede na deležnike in podatke Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje povečanih) potreb trga dela.

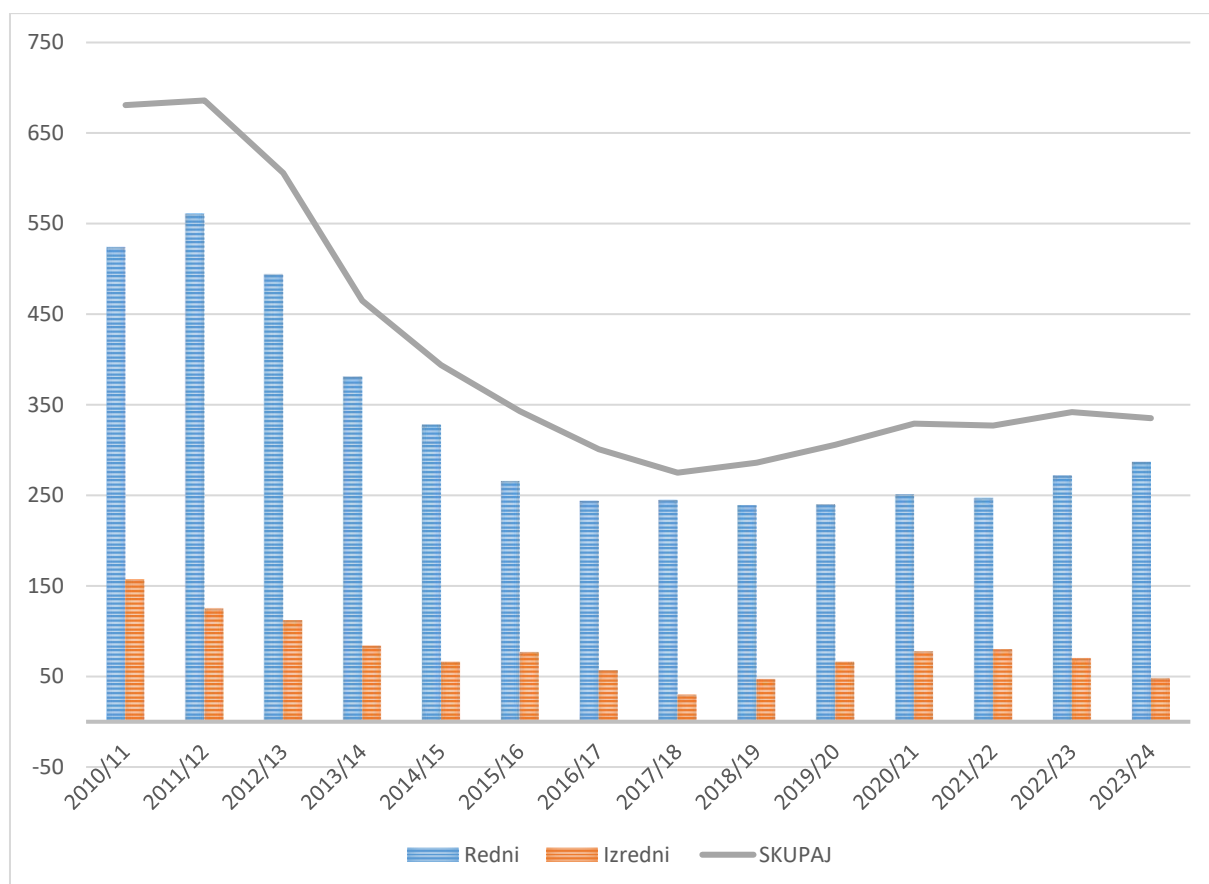
Tabela 2: Število vpisanih na univerzitetni študijski program I. stopnje in EMŠ (1. letnik)

Število razpisanih mest		
<u>Leto</u> ²	<i>Redni</i>	<i>Izredni</i>
2010/11	380	200
2011/12	380	200
2012/13	320	160
2013/14	256	160
2014/15	256	160
2015/16	200	100
2016/17	200	100
2017/18	200	100
2018/19	200	100
2019/20	200	100
2020/21	200	100

² V študijskem letu 2008/09 je PFUL zadnjič razpisala prosta mesta za (stari) univerzitetni dodiplomski študij Pravo. Od študijskega leta 2009/10 do 2022/23 se podatki o razpisanih mestih nanašajo na (bolonjski) univerzitetni študijski program I. stopnje. Od študijskega leta 2023/24 pa so podatki razpisanih mest na novitem magistrskem študiju.

2021/22	200	100
2022/23	225	100
2023/24	225	100

Graf 2: Število vpisanih na univerzitetni študijski program I. stopnje



5

Graf 2 kaže, da je skupno število vpisanih v 1. letnik univerzitetnega študijskega programa 1. stopnje sicer v letih 2020/21 do 2022/23 nekoliko poraslo, kar je bila posledica večjega števila vpisanih na izredni študij v enakem obdobju (Tabela 2). Zadnji dve leti pa je fakulteta povečala vpisna mesta na rednem študiju (25 mest) kar je tudi opazno pri skupnem številu vpisanih. Kljub opisanemu trendu pa je število vpisanih na izredni študij še vedno bistveno nižje od razpisanih mest, ki je že nekaj let omejeno na 100. V študijskem letu 2019/20 smo opravili analizo izrednega študija, na podlagi katere smo v letu 2020/21 poskusno uvedli nov model poučevanja izrednih študentov na način, ki je bližje poučevanju rednih študentov. Ugotovili smo, da izredni študenti v povprečju redkeje obiskujejo posebne pedagoške ure, ki so jim namenjene, in se raje vključujejo v pedagoške ure, namenjene rednim študentom. Na podlagi opravljene analize o izvedbi izrednega študija in pričakovanih izrednih študentov smo nadaljevali s tem pristopom tudi v letu 2022/23.

Ne nazadnje na trend višjega števila vpisanih vpliva tudi število izpisanih, ki je padlo oz. se je umirilo. V zadnjih petih letih se je s PFUL izpisalo med 88 in 112 študentov letno, največ v letu 2019. Podatki iz

let 2022 (92), 2021 in 2023 (88) pa nakazujejo, da je bilo leto 2019 izjemno in da ne gre za trend povečevanja števila izpisanih študentov, ki bi bil bolj zaskrbljujoč. Še vedno velja, da večina študentov, ki se izpišejo iz študijskega programa, ni zaključila niti prvega letnika študija (med 70% in 88%). Večina preostalih izpisanih študentov se je izpisala medtem ko so bili vpisani v 2. letnik študija, posamični izpisi v višjih letnikih pa so običajno posledica neuspešnega opravljanja posameznega izpita ob izkoriščenju vseh štirih oziroma petih možnosti, ki jih daje Statut UL. V letu 2023 je bilo med izpisanimi 41 takih, ki so imeli status zaradi napredovanja, 16 zaradi ponovnega vpisa, 31 pa jih ni izpolnjevalo pogojev in niso imeli statusa (t. i. pavzerji).

Tabela 3: Število (prvič) vpisanih v 1. letnik izrednega študija

	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Število prvič vpisanih	24	43	53	56	60	47	31

PFUL od študijskega leta 2009/10 razpisuje tudi več mest za tujce. Ker je analiza njihovega uspeha pri študiju pokazala izrazito slabo podobo (le 11,3% jih je po vpisu v obdobju med študijskimi leti 2009/10 do 2015/16 napredovalo iz 1. letnika), je PF s študijskim letom 2018/19 med vpisne pogoje **dodala znanje slovenščine**. PF namreč ocenjuje, da je neznanje (ali nezadostno znanje) slovenščine poglavitni razlog za historično slab študijski uspeh vpisanih študentov tujcev, ker študij prava temelji na natančnem razumevanju pravnih besedil ter sposobnosti konciznega ustnega in pisnega izražanja v slovenščini. Zaradi nacionalne obarvanosti velikega deleža predmetov je pretežni del študijske literature v slovenščini, ki se za študente tujce brez dobrega znanja slovenskega jezika kaže kot prevelika ovira. V študijskem letu 2021/22 se je podobno kot v prejšnjih letih (glej pretekla poročila) vpisalo nizko število tujcev, in sicer pet študentov, štirje iz nekdanjih jugoslovanskih držav in en iz Ukrajine. V študijskem letu 2022/23 so se vpisali štirje študenti, vsi iz nekdanjih jugoslovanskih republik, pri čemer sta napredovala v 2. letnik dva. Z uvedbo EMŠ prvič v študijskem letu 2023/24, vpisnega pogoja znanje slovenščine ni več. Vpisalo se je dvanajst študentov, deset iz nekdanjih jugoslovanskih republik ter državljani Kazahstana in državljani Rusije. Pri vseh, ki niso opravili srednjega izobraževanja v Sloveniji, je, kot ugotavljamo, znanje slovenskega jezika velik problem. Dva študenta sta se izpisala do konca prvega semestra. V študijskem letu 2023/24 sta v višji letnik napredovala zgolj dva tuja študenta. Zaradi akreditacijskih pravil, bo pogoj vnovič uveden šele v študijskem letu 2025/26.

Prehodnost

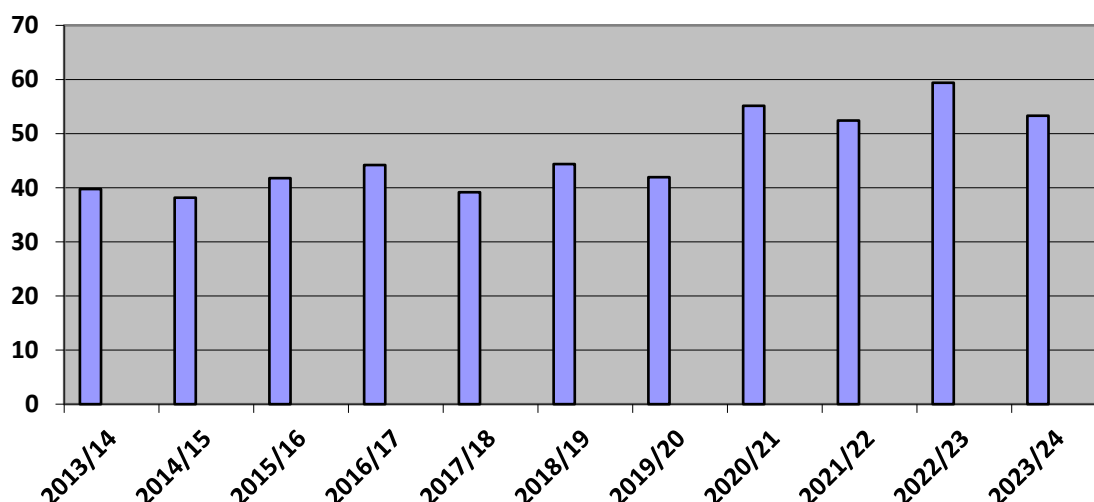
V Tabeli 4 prikazujemo **čisto prehodnost iz 1. v 2. letnik**, ki je izračunana nekoliko drugače kot prehodnost, ki jo izračunava UL,³ in sicer na način, da ta zajema le študente 2. letnika, ki so redno napredovali iz 1. letnika (torej brez t. i. ponavljalcev). Iz tabele izhaja, da prehodnost nekoliko niha, vendar pa je po letu 2012 zaznati trend naraščanja prehodnosti (s 34,45% je v sedmih letih narasla na 41,97%). Čista prehodnost je torej naraščala tudi v obdobju, ko je splošna prehodnost stagnirala. Ker je razlika v izračunu obeh le v (ne)upoštevanju ponovno vpisanih v 1. letnik, lahko sklepamo, da so prav ponovno vpisani tisti, ki imajo tudi po ponavljanju letnika težave s vpisom v 2. letnik. V letu

³ Število vpisanih v 2. letnik v obdobju t (tekočem študijskem letu) brez ponavljavcev / število vpisanih v 1. letnik vključno s ponavljavci v prejšnjem študijskem letu ($t-1$).

2020/21 je prehodnost iz 1. v 2. letnik izrazito narasla, in sicer z 41,97% leta 2019/20 na kar 55,15% leta 2020/21. Za ta velik skok v prehodnosti, ki močno presega kazalnik zadnjih desetih let, ko se le-ta beleži, ni enotne razlage. Vsekakor pa je mogoče oceniti, da je sprememba bila povezana s pandemijo Covid-19 in spremenjenim načinom življenja in študija, predvsem časom, ki so ga študentke in študenti lahko namenili pripravam na izpite. Vendar pa se je prehodnost po manjšem znižanju v lanskem študijskem letu v študijskem letu 2022/23, ko učinki pandemije več niso bili relevantni, dvignila na rekordno višino v zadnjih enajstih letih. Dosegla jo je generacija, ki je srednješolsko izobraževanje sicer zaključila v času epidemije, pri čemer pa velja izpostaviti, da je ta lahko tudi rezultat uskladitve pogojev za pristop k izpitu pri nekaterih izpitih prvega letnika s siceršnjimi pravili PF UL oziroma UL, s čimer so bili posredno olajšani pogoji napredovanja v višji letnik. V študijskem letu 2023/24 je prehodnost ponovno padla (53,3%), a je še vedno višja kot predlani (52,4%). Na to je lahko vplival prag točk pri vpisu na PF, ki je v šolskem letu 2022/23 znašal 77, medtem ko je leto prej dosegel 82 točk. Nimamo pa za to obdobje povprečnih točk, ki bi trditev potrdile ali ovrgle. Leta 2023/24 so ob nizkem pragu 67 točk te bile visoke, in so znašale 85,41, podobno letu 2020, ko so te znašale 85,51.

Tabela 4: Čista prehodnost v 2. letnik (prvi vpis v 1. letnik in prvi vpis v 2. letnik)

<i>Štud. leto napredovanja</i>	<i>Čista prehodnost v %</i>
2013/2014	39,76
2014/2015	38,15
2015/2016	41,77
2016/2017	44,21
2017/2018	39,15
2018/2019	44,34
2019/2020	41,97
2020/2021	55,15
2021/2022	52,4
2022/2023	59,41
2023/2024	53,3



Zanimiv pa je še en izračun prehodnosti, in sicer **čista prehodnost od 1. do 4. letnika**. Ta podatek nam pove, kolikšen delež vpisanih v 1. letnik je redno napredovalo (brez ponavljanja ali t. i. pavziranja) do vpisa v 4. letnik. Iz Tabele 6 izhaja, da le okrog četrтина študentk in študentov redno napreduje iz 1. letnika v 4. letnik v času študija na programu I. stopnje, da pa se prehodnost v zadnjih letih praviloma ves čas zvišuje in je v štirih letih narasla kar za eno tretjino, in sicer s 23,1% na 30,6%. Predlani se je ta nekoliko znižala, in sicer na 27,54%, lani ponovno narasla na kar 34,01%, a letos spet nekoliko padla, in sicer na 31,56%. Pri tem lahko povečanje čiste prehodnosti od začetka do konca študija na 1. stopnji kot samostojen podatek interpretiramo tako skozi prizmo dviga kot tudi spusta kakovosti (npr. obvezna prisotnost na vajah, razvit sistem tutorstva, relativno nizko število vpisnih mest glede na pretekla daljša obdobja) ali vsaj zahtevnosti študija.

Tabela 5: Čista prehodnost od 1. do 4. letnika (prvič vpisani v 4. letnik / prvič vpisani v 1. letnik pred štirimi leti (ne glede na status rednega ali izrednega študenta))

<i>Štud. leto</i>	<i>Prehodnost</i>
<i>2017/2018</i>	<i>23,14% ⁴</i>
<i>2018/2019</i>	<i>24,55 %⁵</i>
<i>2019/2020</i>	<i>28,26 %⁶</i>

⁴ V štud. letu 2014/15 je bilo v 1. letnik vpisanih 247 rednih študentov in 52 izrednih, od teh jih je bilo v štud. I. 2017/18 v 4. letnik vpisanih 69.

⁵ V štud. letu 2015/16 je bilo v 1. letnik vpisanih 191 rednih študentov in 62 izrednih, od teh jih je bilo v štud. I. 2018/19 v 4. letnik vpisanih 62.

⁶ V štud. I. 2019/2020 je med vpisanimi študenti v 4. letnik 66 takšnih, ki so bili prvič vpisani v 1. letnik pred štirimi leti (takrat je bilo skupaj vpisanih 234 študentov (na redni in izredni študij skupaj)).

2020/2021	30,60 % ⁷
2021/2022	27,54 % ⁸
2022/2023	34,01 %
2023/2024	31,56 %

Študijski uspeh

Izboljševanje prehodnosti spremlja tudi zviševanje **povprečne ocene** vseh opravljenih izpitov v posameznem letniku (Tabela 6). Tako kot za povečano prehodnost, tudi za ta trend ni mogoče ugotoviti, kateri od dejavnikov je v kolikšni meri prispeval k navedenemu, verjetno pa so si dejavniki za večjo prehodnost in za višje izpitne ocene podobni. V primeru 2. letnika bi lahko sklepali, da študenti pogosto opravljajo preostale, tudi obsežnejše izpite 1. letnika, kar lahko vpliva na njihovo uspešnost v 2. letniku. Povprečne ocene izpitov so letos nekoliko nižje kot so bile zadnja tri leta, a z izjemo 2. letnika še vedno višje kot v študijskem letu 2018/19.

Tabela 6: Povprečna ocena izpitov

Letnik/leto	2022/23	2021/22	2020/21	2019/20	2018/19
1. letnik	7,21	7,37	7,34	7,29	7,16
2. letnik	7,7	7,98	8,21	7,98	7,89
3. letnik	8,44	8,52	8,62	8,49	8,21
4. letnik	8,66	8,73	8,78	8,74	8,53

⁷ V štud. l. 2020/2021 je med vpisanimi študenti v 4. letnik 65 takšnih, ki so bili prvič vpisani v 1. letnik pred štirimi leti (takrat je bilo skupaj vpisanih 212 študentov (na redni in izredni študij skupaj)).

⁸ V štud. l. 2021/2022 je med vpisanimi študenti v 4. letnik 65 takšnih, ki so bili prvič vpisani v 1. letnik pred štirimi leti (takrat je bilo skupaj vpisanih 236 študentov (na redni in izredni študij skupaj)).

* V letošnjem štud. l. 2022/2023 je med vpisanimi študenti v 4. letnik 84 takšnih, ki so bili prvič vpisani v 1. letnik pred štirimi leti (takrat je bilo skupaj vpisanih 247 študentov (na redni in izredni študij skupaj)).

Zaključek študija

Spremembe pogojev za zaključek študija na univerzitetnem programu 1. stopnje, ki so začele veljati že s študijskim letom 2015/16, so pomembno prispevale h kakovosti študija tudi v letu 2021. Za zaključek študija zdaj zadostuje, da študent oziroma študentka opravi vse študijske obveznosti in izpite iz posameznih predmetov tega študijskega programa, ni pa potrebno izdelati in uspešno zagovarjati diplomskega dela. Ureditev zaključka študija na 1. stopnji odraža večletno težnjo PFUL k oblikovanju EMŠ, ki se zaključi s kakovostnim in obsežnejšim magistrskim diplomskim delom.

S tem je povezano tudi **število diplomantk in diplomantov** oziroma zaključevanje študija na programu 1. stopnje. V Tabeli 8 je prikazano skupno število študentk in študentov, ki so na PFUL zaključili študijski program pravo 1. stopnje, in sicer upošteva začetek izvajanja tega študijskega programa v študijskem letu 2009/10:⁹

Tabela 7: Diplomantke in diplomanti na študijskem programu I. stopnje

Leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Število	123	225	233	185	150	175	126	141	110	145

Medtem ko je od uvedbe bolonjskih študijskih programov leta 2009/10 število študentk in študentov, ki so zaključili študij na 1. stopnji, naraščalo do leta 2015, pa je v letu 2016 njihovo število z izjemo nekaj letnih nihanj pričelo padati. Ob tem velja opozoriti, da zmanjšanje števila diplomantk in diplomantov ni posledica dejavnikov kakovosti, kot je na primer (nizka) prehodnost med letniki, temveč predvsem posledica strateške odločitve PFUL, ki je v preteklih letih znatno omejila vpisna mesta in začela tudi dejansko zmanjševati število vpisanih študentk in študentov.¹⁰ Zaradi dviga števila vpisnih mest v prihodnjem študijskem letu bo to število verjetno vnovič nekoliko naraslo, a pri tem več ne bo šlo za študijski program 1. stopnje, temveč EMŠ. Sprememba bo gotovo vplivala tudi na dolžino študija.

Trajanje študija 1. stopnje (od vpisa do uspešno opravljenega zadnjega izpita 4. letnika) študentk in študentov, ki so zaključili študij 1. stopnje v letu 2021, se ni bistveno spremenilo v primerjavi s predhodnim letom. Vendar pa lahko opazimo trend upadanja števila mesecev, potrebnih za zaključek študija, ki se glede na zadnjih pet let nadaljuje tudi v letu 2023, čeprav je obdobje nekoliko daljše kot v rekordnem letu 2022. Za obdobje pred letom 2018 izračunov nismo pripravljali, zato primerjava s prejšnjimi leti ni mogoča. V Tabeli 8 so prikazani podatki posebej za redne in izredne študentke in študente, pri čemer so med izredne študentke in študente uvrščeni le tisti, ki so imeli ta status v 4. letniku (študent, ki se vpiše v 1. letnik kot izredni študent, lahko kasneje preide med redne in tudi obratno).

⁹ Glede na začetek izvajanja tega študijskega programa v študijskem letu 2009/10 je razumljivo, da je fakulteta prve diplomante oziroma diplomantke na tem študijskem programu dobila v letu 2013.

¹⁰ Podatki o razpisnih mestih in številu vpisanih za pretekla leta so v tabelarični in grafični obliki prikazani zgoraj.

Tabela 9: Trajanje študija

Leto zaključka študija/ oblika študija	Redni študij	Izredni študij	Redni in izredni skupaj
2019	62 mesecev	79 mesecev	63 mesecev
2020	58,52 mesecev	92 mesecev	58,79 mesecev
2021	60,52 mesecev	76,5 mesecev	61,2 mesecev
2022	56,18 mesecev (108 študentov)	59 mesecev (2 študenta)	56,23 mesecev
2023	58,46 mesecev (133 študentov)	86,28 mesecev (7 študentov, od tega eden, ki je študij zaključil po 169-ih mesecih tudi zaradi zdravstvenih težav)	59,85 mesecev

- ii. **Spremljanje in zagotavljanje kakovosti pedagoškega procesa** (na ravni posameznih predmetov oz. učnih enot, ter medpredmetnega povezovanja, pri zagotavljanju ustrezne povezave med pričakovanimi kompetencami študentov, načinom učenja in poučevanja in načinom preverjanja in ocenjevanja znanja, glede na predvideno obremenitev študentov pri posameznem predmetu ovrednoteno s kreditnimi točkami po ECTS¹¹, glede na različne oblike študija in potrebe študentov, njihovo zavzetost za študij in pridobivanje kompetenc, itd.).

Vodstvo PFUL vsako leto v marcu pozove vse pedagoge, naj posodobijo svoje učne načrte, predvsem glede študijske literature in novih vsebin, s čimer sledimo razvoju posamičnih področij prava. Komisija za študijske zadeve in Senat PFUL še pred semestrskim premorom sprejmeta navedene spremembe, ki zato začnejo veljati že v naslednjem študijskem letu. Na tak način je vsako leto posodobljena približno tretjina vseh učnih načrtov. Aktivnosti so bile izvedene tudi v preteklem študijskem letu, v katerem pa so se že pričeli kazati prvi izzivi za prihodnje izvajanje študijskega procesa, in sicer vpliv t. i. umetne inteligence na študij ter IKT-podprto izvajanje izpitov. Na PFUL ocenjujemo, da bodo to eni izmed osrednjih izzivov izvajanja EMŠ.

¹¹ V kolikor rezultati študentske ankete pri predmetu pokažejo bistveno odstopanje od predvidene obremenitve s KT po ECTS, predlagamo, da dodatno ugotovite ustreznost ovrednotenja predmeta. Pri tem vam je lahko v pomoč sledeč pristop »[STUDENT WORKLOAD, TEACHING METHODS AND LEARNING OUTCOMES: THE TUNING APPROACH](#)«.

- iii. **Podpora za internacionalizacijo študija** (priprava domačih študentov za delovanje v mednarodnem prostoru, vključevanje tujih študentov v študijski program in spremljanje internacionalizacije študijskega programa). Podatki so na voljo na Portalu UL..

Študenti PF se vključujejo v mednarodni prostor na naslednje načine: udeležba na mednarodnih tekmovanjih, študij v tujini v okviru Erasmus izmenjave (in drugih programov) ter udeležba na seminarjih in predavanjih oziroma (poletnih, jesenskih) šolah, ki jih skupaj s strokovnjakinjami in strokovnjaki iz tujine organizira PF.

Mednarodna tekmovanja

Pregled tekmovanj, pravnih klinik in poletnih šol ali seminarjev je prikazan spodaj.

TEKMOVANJE	MENTORSTVO	UVRSTITEV
All-European International Humanitarian and Refugee Law Moot Court Competition	dr. Vasilka Sancin, dr. Maruša Tekavčič Veber	uvrstitev v četrtfinale
CEEMC, Central and East European Moot Court	dr. Ana Vlahek	1. mesto (ekipa), Best Speaker Award (Lea Zahrastnik)
Concours européen des droits de l'homme René-Cassin	Filip Dougan	5. mesto
ELMC, European Law Moot Court	dr. Ana Vlahek	2. mesto regionalnega finala, kar ustreza 5.–8. mestu na svetu
Helga Pedersen Moot Court Competition	dr. Marjan Kos	4. mesto (regionalni del tekmovanja), 28. mesto (skupna uvrstitev), nagrada za najboljšo govorko na regionalnem delu tekmovanja (Lucija Mežek)
Hugo Sinzheimer Moot Court Competition	dr. Luka Tičar, dr. Primož Rataj	3. mesto
IBA International Criminal Court (ICC) Moot Court Competition	dr. Vasilka Sancin	uvrstitev v četrtfinale
ICC, International Commercial Mediation Competition	dr. Neža Pogorelčnik Vogrinc	11. mesto
Model United Nations konferenca – MUNLawS	dr. Vasilka Sancin	uspešna udeležba
Model United Nations konferenca - CMUNNY	dr. Vasilka Sancin	uspešna udeležba
Model United Nations konferenca – UCYMUN	dr. Vasilka Sancin, dr. Maša Kovič Dine	1. mesto (najuspešnejša delegacija), Best Delegate Award (Gal Veber, Benjamin Nahtigal, Marta Lipovec), Best Judge Award (Mark Jeršič), Diplomatic Commendation

		Award (Lovro Bobnar), Honourable Mention (Rok Šarić)
Monroe E. Price Media Law Moot	Ana Samobor	1. mesto na regionalnem delu tekmovanja in uvrstitev na mednarodni del tekmovanja
PAX Moot Competition	Filip Dougan	1. mesto (ekipa), Best Oralist Award (Matej Igličar)
Regionalno Moot Court tekmovanje v postopku pred Evropskim sodiščem za človekove pravice	Jaka Kukavica	3. mesto
SLAM, Sports Law Arbitration Moot	dr. Marjan Kos	uvrstitev med 4 najboljše ekipe
Študentsko tekmovanje Kırımlı Dr. Aziz Bey	dr. Maruša Tekavčič Veber	uvrstitev v skupinski del
Tekmovanje s področja kazenskega prava EU (projekt Pre Crim)	dr. Miha Hafner	Tekmovanje je potekalo v mešanih ekipah, v katerih so sodelovali študenti različnih fakultet. Zmagala je ekipa, v kateri sta bila dva predstavnika Pravne fakultete Univerze v Ljubljani.
Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot	dr. Damjan Možina	David Hunter Award - Honorable Mention (top 25) - Best Written Memorandum for Claimant; Fali Nariman Award - Honorable Mention (top 26) - Best Written Memorandum for Respondent; Werner Melis Award for Best Memorandum for Respondent - Honorable Mention (top 29)

Študijska izmenjava – študij naših študentov v tujini

Glede študentskih izmenjav zadnja leta zaznavamo zmanjševanje števila domačih študentk in študentov, ki so v tujini opravljali študijsko izmenjavo ali prakso (velika večina v okviru programa Erasmus+). Zmanjšanje je postalo zaznavno tudi v deležu (od vseh vpisanih študentov) in ne zgolj v nominalnih vrednostih (kar bi bilo tudi sicer pričakovano, glede na vsako leto manjše število vpisanih študentov). S podobnim trendom upada zanimanja za izmenjave v tujini se sooča tudi večina drugih članic UL in pravih vzrokov za to, mimo pandemije Covid-19, še ne poznamo. Kljub zadostni promociji in podpori takim aktivnostim in celo povečanju finančnih sredstev se študenti, kot kaže, za odhod v tujino ne odločajo več v enaki meri kot nekdanj. Verjetno je eden od razlogov, študijska izmenjava praviloma nekoliko podaljša študij – določenih obveznih predmetov v tujini študentke in študenti namreč ne morejo opraviti, veliko študentk in študentov pa ob študiju dela, s čimer si izboljšuje možnosti za kasnejšo zaposlitev, ali tekmuje. Število gostujočih študentk in študentov je, drugače, praviloma konstantno in visoko.

Tabela 9 pa prikazuje število študentk in študentov na izmenjavi v tujini za študij in na Erasmus praksi v tujini, prav tako tudi študentk in študentov iz tujine, ki pridejo na izmenjavo na PFUL.

Tabela 9 : Število mobilnih študentov in študentk

Študijsko leto	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Študentke in študenti iz tujine na izmenjavi na PFUL	107	112	52	93	105
Študentke in študenti PFUL na izmenjavi za študij v tujini	54	51	19	50	54
Študentke in študenti PFUL na Erasmus praksi v tujini	23	21	23	24	15
Skupaj	184	184	94	167	174

Ocenjujemo, da je za gostujoče študentke in študente organizacijsko dobro poskrbljeno. Celotno administracijo v zvezi z njimi (pred, med in ob zaključku izmenjave) vodi mednarodna pisarna PF, ki je tudi povezava med študentkami in študenti ter izvajalci posameznih predmetov, ki jih obiskujejo tuji študenti in študentke. Ob koncu vsakega semestra se med tujimi študentkami in študenti izvaja anketa o zadovoljstvu s študijem in njegovo organizacijo. Rezultati ankete so na voljo vodstvu in vsem izvajalcem predmetov in kažejo, skoraj brez izjem, na splošno zadovoljstvo s študijem na PFUL: 'Strokovna podpora mednarodni mobilnosti je ustrezna.' (4.3), 'Na voljo je dovolj zanimivih možnosti za mednarodno izmenjavo.' (4.3), 'Na voljo imamo dovolj informacij o možnih mednarodnih izmenjavah.' (4.2), 'Spodbuja in podpira se izmenjavo.' (4.1).

- iv. **Nudjenje podpore, spodbujanje študentov pri študiju** (*tutorstvo, spodbuda za mobilnost, podpora pri naboru izbirnih predmetov, vključitvi v praktično, raziskovalno, umetniško delo, projekte, naslavljanje različnih potreb študentov, itd.*).

Tutorski sistem

Na PF že vrsto let deluje zelo učinkovit sistem tutorstva. Temelj tega sistema je prostovoljno delo velikega števila študentov višjih letnikov, ki želijo pomagati mlajšim kolegom pri študiju. Aprila 2023 je

bil sprejet nov Pravilnik o tutorstvu na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, ki določa pravno podlago in opredeljuje poglavitne fakultetne organe, ki skrbijo za nemoteno delovanje tutorstva, vrste tutorstva, pa tudi postopek imenovanja tutorjev in njihove obveznosti.

Tudi v študijskem letu 2022/23 so se na PF izvajala uvajalno tutorstvo, predmetno tutorstvo, tutorstvo za študente s posebnimi potrebami, tutorstvo za študente športnike in tutorstvo za tuje študente. Največ zanimanja je za predmetna tutorstva, torej za pomoč študentov pri konkretnih predmetih, in za tutorstvo za tuje študente, kjer študenti naše fakultete pomagajo študentom, ki so na študijski izmenjavi preko programa Erasmus (kar obsega vse od pomoči pri iskanju nastanitve, urejanju statusa pa do soočanja s študijskimi izzivi). Manj zanimanja je za uvajalno tutorstvo, kjer študentje pomagajo novo vpisanim študentom pri uvajanju v nove oblike učenja. Za tutorja za študente s posebnimi potrebami ni velikega povpraševanja, prav tako ni velikega povpraševanja za tutorje za študente športnike. Predmetno tutorstvo se je v letu 2022/23 izvajalo pri 15 predmetih. Gre za predmete: Rimsko pravo, Ustavno pravo, Evropsko ustavno pravo, Uvod v pravoznanstvo, Ekonomija, Pravna zgodovina, Finance, Kazensko pravo, Kazensko procesno pravo, Delovno pravo, Korporacijsko pravo, Civilno pravo, Gospodarsko pravo, Civilno procesno pravo in Upravno procesno pravo. Vse bolj pomembno postaja tutorstvo za tuje študente. Tutorji tujim študentom nudijo pomoč pri čim bolj uspešni integraciji v novo okolje, prilagoditvi novemu načinu študija in s svojimi aktivnostmi skrbijo za to, da imajo tuji študentje več stika s slovenskimi študenti, kar so v preteklosti pogrešali. Ob razmeroma velikem številu tutorjev za tuje študente je to pomenilo zelo personalizirano obravnavo, saj so se tutorji lahko posvetili vsakemu tujemu študentu posebej. Vsi tutorji so izbrani na podlagi javnega razpisa (pri predmetih, ki so delno plod tradicije, delno pa se seznam vsako leto prilagaja željam študentov in prijavam tutorjev). Kandidate po posvetovanju z nosilci predmetov izbire Komisija za tutorstvo, v kateri sodelujejo tudi predstavniki študentov, ki sestavljajo polovico članov komisije. Delo tutorjev nadzoruje Komisija za tutorstvo, na konkretni ravni pa delo predmetnih in uvajalnih tutorjev usmerja in olajšuje koordinator tutorjev, delo tutorjev za tuje študente pa njihov koordinator. Oba predstavljata dragoceno povezavo med velikim številom tutorjev (predmetnih je bilo v lanskem študijskem letu kar 49) in Komisijo. Oba koordinatorja imenuje zbor tutorjev na predlog prodekana za študijske zadeve za dobo dveh let.

Vključitev študentov v praktično delo

V okviru študijskega programa prava 1. in 2. stopnje za študente ne organiziramo t. i. študijske prakse. Študentom in študentkam pa pridobivanje praktičnih izkušenj in stike z bodočimi delodajalci omogočamo predvsem preko občudijske dejavnosti t. i. Pravnih klinik. PFUL je v letu 2017 kot občudijske dejavnosti akreditirala pet pravnih klinik, v študijskih letih 2018/19 in 2019/2020 pa še štiri nove pravne klinike. Pravne klinike praviloma potekajo kot t. i. *external house* klinike, kjer študenti najprej na seminarjih na fakulteti poglobijo svoje znanje z določenega področja, zatem pa so razporejeni k mentorskim organizacijam, pri katerih opravljajo praktično strokovno delo. Vsako pravno kliniko vodi pedagog s PFUL. Fakulteta sodeluje z mentorskimi organizacijami in strokovnjaki iz gospodarstva in negospodarstva (nevladne organizacije, inštituti, svetovalci za begunce, odvetniki) ter javnega sektorja (Varuh za človekove pravice, sodišča, ministrstva). Vse pravne klinike so ovrednotene s 4 ECTS in v okviru zunanje izbirnosti lahko študenti in študentke nadomestijo z uspešno zaključenim delom v okviru pravne klinike en izbirni predmet. Ob porastu števila pravnih klinik se kažejo razlike med njimi v obsegu in oblikah praktičnega dela študentk in študentov, pa tudi v njegovi organiziranosti. V študijskem letu 2019/20 smo akreditirali tudi nova izbirna predmeta Pravne veščine v praksi – pravna klinika in Pravne veščine v praksi – simulacija sodnega postopka, in sicer na prvi in drugi bolonjski

stopnji. Več kot 20-letna tradicija izvajanja študentskih tekmovanj in pravnih klinik kot obštudijskih dejavnosti je tako organsko prerasla v izbirne predmete. Ker sta predmeta specifična v smislu, da se v okviru obeh predmetov ponujajo različne vsebine glede na pravno kliniko ali tekmovanje, ki ga študent izbere oziroma je sprejet v ekipo, je bilo treba sprejeti tudi posebni Pravilnik za izvajanje teh izbirnih predmetov, ki je objavljen na spletni strani fakultete. V študijskem letu 2022/23 so se izvedle naslednje pravne klinike: Mednarodnopravna okoljska klinika, Pravna svetovalnica za begunce in tujce, Pravna klinika "Pravo v športu", Delovno-pravna klinika, Socialnopravna klinika, Pravna svetovalnica za varstvo pred diskriminacijo, Upravnosodna klinika, Klinika "Priprava pogodb s civilnega in gospodarskega prava" in Pravna klinika »Transparentnost in integriteta v javnem in zasebnem sektorju«.

- v. **Praktično usposabljanje študentov, v kolikor je del študijskega programa** *(ustreznost vsebine, obsega, organizacije prakse glede na pričakovane kompetence diplomanta, povratne informacije udeležencev, kakovost mentorstva, itd.).*

Praktično usposabljanje ni del študijskega programa.

- vi. **Spodbujanje strokovnega razvoja zaposlenih (akademsko, strokovno osebje) in sodelujočih, ki izvajajo, podpirajo študijski program** *(zagotavljanje usposabljanj, mobilnosti, spremljanje razmerja med raziskovalno in pedagoško obremenitvijo, vpliv organizacijske kulture, zadovoljstva in zavzetosti zaposlenih na izvedbo študijskega programa¹², ustreznost mentorjev na doktorskem študiju, itd. in zagotavljanje ustreznih kadrovske strukture zaposlenih, sodelujočih).*

16

Mobilnost zaposlenih

Na področju izmenjav zaposlenih se številke tradicionalno spreminjajo iz leta v leto. Pred leti so bile te precej višje, zadnji dve ali tri leta pa predvsem odhodne mobilnosti (tako učiteljev kot tudi strokovnih sodelavcev PFUL) mirujejo oziroma nekoliko upadajo. Tudi število tujih učiteljev, ki bi k nam prišli na dohodno izmenjavo, se še ni povrnilo na raven pred pandemijo Covid-19, a se trend že obrača na bolje.

Tabela 10: Število izmenjav pedagogov in strokovnih delavcev v zadnjih letih

Študijsko leto	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Učitelji iz tujine na Erasmus gostovanju na PFUL	10	5	8	6	6
Učitelji s PFUL na Erasmus	5	2	2	3	4

¹² Spremljanje zadovoljstva zaposlenih na UL.

gostovanju v tujini					
Strokovni sodelavci iz tujine na gostovanju na PFUL	2	10	0	1	3
Strokovni sodelavci s PFUL na gostovanju v tujini	7	2	0	1	4

Usposabljanja zaposlenih

Tudi v študijskem letu 2022/23 je PFUL svoje zaposlene redno obveščala o različnih oblikah možnih izobraževanj in usposabljanj zaposlenih, ki jih organizira Univerza in druge institucije. Že dlje časa ocenjujemo, da se pedagogi preredko udeležujejo izobraževanj s področja pedagogike v visokem šolstvu, natančna evidenca pa bo vzpostavljena v prihodnje.

Zagotavljanje ustrezne kadrovske strukture zaposlenih

Fakulteta je tudi v letu 2023 nadaljevala s kadrovskim pomlajevanjem, vendar pa je starostna oziroma karierna piramida še vedno nagnjena v korist visokošolskih učiteljev oziroma izrednih in rednih profesorjev, pri čemer je večina zaposlenih primarno zaposlena na pedagoških, le redko pa na raziskovalnih delovnih mestih. To lahko ima tako pozitivne (npr. izkušnost pedagoškega kadra, kakovost pedagoškega dela) kot tudi negativne učinke (negativni finančni učinki, manjša intenzivnost prelivanja raziskovalnega dela v pedagoški proces). Pomembnejši zasuk v razmerju med zaposlenimi glede na karierni razvoj, ki lahko doprinese k intenzivnejšemu razvoju posameznih pravnih področij ali razvoju novih pravnih področij, novim oblikam mednarodnega sodelovanja, učinkovitemu nadomeščanju upokojenih profesorjev, ipd., bi lahko prineslo le intenzivno zaposlovanje raziskovalnih asistentov, ki bi lahko v omejenem obsegu opravljali tudi pedagoško delo, kar bi izboljšalo razmerje med pedagoškim kadrom in študenti, vendar pa je to glede velik na pomen pedagoškega dela in načine vrednotenja ter financiranja znanstveno-raziskovalne dejavnosti na področju prava oziroma družboslovja in humanistike težko pričakovati. Tako se je v študijskem letu 2023/24 na PF zaposlil le en mladi raziskovalec. V letu 2023 je bilo tako na fakulteti od skupno 96 zaposlenih 54 pedagoških sodelavcev, od tega 20 rednih profesorjev, 6 izrednih profesorjev, 14 docentov, 10 asistentov ter 4 asistenti z doktoratom. V letu 2023 je bilo na PF zaposlenih 13 raziskovalcev, od tega 2 mlada raziskovalca, 2 znanstvena svetnika in še 9 raziskovalcev (trije z in šest brez doktorata). Še vedno nezanemarljiv obseg raziskovalne dejavnosti fakulteta dosega z vključevanjem obstoječega pedagoškega kadra v raziskovalno dejavnost preko pogodb o dopolnilnem delu. Na fakulteti je bilo v preteklem letu deset zunanjih dopolnilno zaposlenih sodelavcev. V letu 2023 je bilo v strokovnih službah zaposlenih 29 sodelavcev. Pomembno vrzel v organizaciji PF sta zapolnili kakovostni zaposlitvi v novo-vzpostavljene službi za raziskovalno dejavnost, pri čemer pa na fakulteti splošneje zaznavamo

pomanjkanje ustreznih strokovnih kadrov na trgu dela, predvsem zaradi nekonkurenčnih plač v javnem sektorju. Razmerja med zaposlenimi na vseh delovnih mestih oziroma v razmerju do različnih stopenj kariernega razvoja ali odgovornosti delovnega mesta (npr. redni profesorji in profesorice, vodstvo fakultete, predsedovanje komisijam in delovnim telesom) kažejo spolno uravnoteženo strukturo. V letu 2024 se bo PF odzivala na področne zaposlitvene potrebe, odvisne od števila razpoložljivih pedagoških oziroma raziskovalnih ur in drugih dejavnikov.

Leta 2024 je PF prešla na sistem APIS in v letu 2023 pričela prehod na sistem LODN, pri čemer je informacijska posodobitev fakultetnega poslovanja, sprožena s strani UL, povzročila nesorazmerno velike (nad)obremenitve v področnih službah, predvsem v finančno-računovodski in kadrovske službi, zaradi česar si PF obeta, da bo velik vložek v prihodnje prinesel velike poenostavitve poslovnih in drugih procesov na fakulteti, ob upoštevanju njenih specifik pri organizaciji delovnega procesa oziroma izvajanju pedagoškega in raziskovalnega dela (npr. dinamično prilagajanje projektnim zaposlitvam).

4. Na kratko ocenite doseganje temeljnih ciljev študijskega programa in kompetenc diplomanta.

Ocenjujemo, da študenti in študentke v veliki meri dosegajo tako kompetence pri posameznih predmetih kot tudi cilje študijskega programa. Na to kažejo tudi dobri rezultati naših študentov na mednarodnih tekmovanjih, kjer dosegajo odlične rezultate.

Kljub navedenemu pa ocenjujemo, da bomo dosegali še boljše rezultate z uvedbo letos odobrenega enovitega petletnega magistrskega študija, ki bo diplomante bolje usposobil za opravljanje najzahtevnejših pravniških poklicev.

18

5. Katere deležnike in na kakšen način ste vključili v pogovore, načrtovanje ukrepov, spremljanje njihovega uresničevanja, pripravo samoevalvacijskih poročil na ravni študijskega programa (vš učitelje in sodelavce, mentorje, študente, alumni, strokovne sodelavce, zunanje sodelavce, delodajalce (tudi v povezavi s praktičnim usposabljanjem), druge deležnike/širše okolje)?

6. Komisija za kakovost, ki skladno z 49. členom Pravil PF deluje kot delovno telo Senata PFUL, ima skladno z 62.a členom Pravil PF sedem članov, od tega pet članov imenuje Senat PFUL (člani v študijskem letu 2022/23, ki so pripravljali tudi to poročilo, so: Luka Mišič (predsednik), Katja Filipčič, Jaka Kukavica, Filip Dougan, Branko Perhaj, Urban Lečnik Spaić in Flora Hawlina (študentska predstavnika). V navedeni sestavi, je komisija za kakovost pripravila Poročilo o kakovosti (kot del letnega poslovnega poročila) ter samoevalvacijo programa 1. in 2. stopnje kot izvleček letnega poročila. Glede na prej navedeno sestave Komisije za kakovost pri oblikovanju poročil sodelujejo učitelji, strokovni delavci in študenti, prav tako tudi vodstvo PFUL. Vsa poročila bo obravnaval in potrdil senat PFUL. Ob tem je treba poudariti, da so člani Senata PFUL vsi visokošolski učitelji (in predstavniki študentk in študentov). Takšna sestava Senata omogoča, da se z navedenimi poročili seznanijo vsi in s pripombami vplivajo na njihovo vsebino, predvsem pa so seznanjeni z vsemi ukrepi za izboljšanje kakovosti in zato pri njihovi realizaciji učinkovito sodelujejo.

7. Pregled realizacije ukrepov in predlogi izboljšav

Ukrepi iz predhodne samoevalvacije	Obrazložitev realizacije
------------------------------------	--------------------------

Izdelava analize razlogov za akreditacijo enovitega magistrskega študija kot priložnost obrazca NAKVIS za akreditacijo novega študijskega programa. Analiza je bila izdelana. Uvedba enovitega magistrskega študija je bila v letu 2020 potrjena tako s strani Upravnega odbora UL kot tudi Senata UL. Fakulteta je program, s katerim bomo nadomestili sedanji dvostopenjski študij prava, oktobra 2020 posredovala v obravnavo na NAKVIS.	NAKVIS je potrdil fakultetni predlog enovitega petletnega magistrskega študijskega programa s svojo odločbo z dne 30. septembra 2021. S tem smo lahko v letu 2022 pričeli s pripravami na njegovo uvedbo (pričetek izvajanja v študijskem letu 2023/24).
Izdelava analize razlogov za izpis študentov iz programa.	Analiza zaradi bistveno povečanih zadolžitev, povezanih s prilagoditvijo pedagoškega procesa na posledice epidemije Covid-19 tudi v letu 2021 ni bila izdelana in je realizacija ukrepa zato prenešana v leto 2022 oziroma študijsko leto 2022/23.
Analizirati možnosti, da naši študenti vpišejo kot izbirne predmete tiste predmete, ki jih ponujamo Erasmus študentom in se predavajo v angleščini.	Analiza je bila delno opravljena, realizacija ukrepa pa je prenešana v leto 2022 oziroma študijsko leto 2022/23.
V prejšnjem letu smo si zadali kot nalogo izvedbo analize razlogov za nizko prehodnost s predlogi ukrepov za njeno zvišanje, vendar se je letos zaradi situacije, povezane s epidemijo Covid-19, trend pri prehodnosti iz 1. v 2. letnik bistveno obrnil in v letu 2020/2021 tak tudi ostal.	Zaradi bistveno spremenjene situacije zlasti zaradi pandemije Covid-19, bomo predvideno analizo opravili v letu 2022 oziroma v študijskem letu 2022/23.
Izdelava analize razlogov za upad števila študentk in študentov na izmenjavi v tujini ter predlogi za njihovo odpravo	Razmislek o razlogih za upad je bil opravljen na razgovorih vodstva PFUL in Mednarodne pisarne. Trendi za nadaljnja leta se že obračajo na bolje.

KLJUČNE IZBOLJŠAVE IN DOBRE PRAKSE V PRETEKLEM OBDOBJU	OBRAZLOŽITEV VPLIVA NA KAKOVOST
Potrditev fakultetnega predloga za uvedbo enovitega petletnega magistrskega študija z odločbo NAKVIS z dne 30. septembra 2021.	Enoviti magistrski študij predstavlja ustrežnejši način študija prava in bo izboljšal kompetence diplomantov.
Veliko število gostujočih predavateljev, ki v tujem jeziku izvajajo predmete za Erasmus študente in krajše seminarje za vse študente	Vpliv na povečano izbirnost učnih vsebin in za pridobivanje znanj izven študijskega programa.

Zaradi Covid-19 hitro sprotno prilagajanje in učenje spretnosti, potrebnih za učinkovito obvladovanje novih IKT tehnologij. Vzpostavitev spletnih učilnic in organizacija delavnic za njihovo uporabo. Aktivnost t. i. multiplikatorja, tj. osebe, posebej zadolžene za pomoč pri začetnih zagatah uporabe novih programskih učnih orodij (npr. spletnih učilnic) in za neposredno povezavo z univerzitetno IKT službo.			Možnost razumnega vključevanja novih veščin tudi po normalizaciji pedagoškega procesa po koncu epidemije. Večja osredotočenost komunikacije med profesorji in študenti ter povečanje obveščenosti slednjih. Povečanje digitalne pismenosti.	
Še nekoliko povečano število mednarodnih tekmovanj, ki se jih udeležujejo naši študenti in kjer dosegajo odlične uspehe.			Na mednarodnih tekmovanjih pridobijo študenti poglobljena znanja s področja tekmovanja, se urijo v argumentiranju in utrdijo tujo pravno terminologijo.	
KLJUČNE SLABOSTI	KLJUČNE NEVARNOSTI	CILJ(I)	PREDLOGI UKREPOV**	ODGOVORNOST
Upadanje števila domačih študentk in študentov, ki odhajajo na študijske izmenjave in prakso v tujino.		Ohraniti ali povečati število naših študentk in študentov, ki odhajajo v tujino na izmenjavo ali prakso v situaciji, ki bo drugače, kot letos, že upoštevala nove razmere zaradi Covid-19.	Izdelava analize razlogov za upad števila študentk in študentov ter predlogi za njihovo odpravo.	Področna komisija, prodekan za kakovost.
Študentke in študenti iz tujine so slabo integrirani z našimi študenti, predvsem zaradi posebnih predavanj (posebnih predmetov) v angleščini za študente iz tujine.		Študentke in študente iz tujine bolje integrirati v fakultetno okolje	Za leto 2022 oziroma študijsko leto 2022/23 ostaja zadolžitev, da fakulteta pripravi analizo možnosti, ali bi lahko naši študenti vpisali kot izbirne predmete tiste, ki jih ponujamo Erasmus študentom in se predavajo v angleščini.	Področna komisija, prodekan za študijske zadeve.
Premajhna vključitev pravnih vidikov novih tehnologij in drugih novih področij prava		Posodobiti študijski program z vsebinami, vezanimi na pravne vidike novih tehnologij	Nadaljevati s predlogi za nove izbirne predmete in vključevanje novih vsebin v učne načrte obstoječih predmetov, kar je že od 2020 po	Področna komisija, prodekan za študijske zadeve.

v študijski program.		in druga razvijajoča se pravna področja.	sklepu ustreznih fakultetnih organov možno po principu t. i. kolobarjenja.	
----------------------	--	--	--	--

* Dejavnik znotraj organizacije (institucije, enote, službe...) je dejavnik, na katerega imamo vpliv (npr. neustrezna organizacija dela). Po drugi strani, na dejavnik zunaj organizacije (institucije, enote, službe...) načeloma nimamo vpliva (npr. pričakovana sprememba zakonodaje). V kolikor smo v dilemi, ali gre za notranji ali zunanji dejavnik, presojamo po prevladujočem vplivu.

**V kolikor ste tekom študijskega leta že sproti izvedli številne kratkoročne ukrepe, potem se pri načrtovanju prihodnjih osredotočite na tiste ukrepe, ki naslavlajo dolgoročne cilje in na ta način zagotovite povezavo med ugotovitvami samoevalvacije posameznih vidikov smernic in načrtovanimi ukrepi.